

# Drechtsteden kansrijk in dienstverlening

Verkenning acquisitiekansen in zakelijke dienstverlening

De regio Drechtsteden focust haar promotie en acquisitie op de sectoren maritiem, logistiek en Smart Industry. In opdracht van DEAL Drecht Cities heeft BEA de acquisitiekansen van de regio verkend in de zakelijke dienstverlening. De insteek daarbij was om vooral te werken vanuit de netwerken van de maritieme en industriële kernbedrijven in de regio. Het voorliggende rapport bevat de bevindingen en de beleidsmatige implicaties daarvan.



**Drechtsteden kansrijk in dienstverlening**

Verkenning acquisitiekansen in zakelijke dienstverlening vanuit speerpuntsectoren maritiem, smart industry & logistiek

*Eindrapport – openbare samenvatting*

OPGESTELD IN OPDRACHT VAN:

DEAL Drecht Cities

DATUM

14 februari 2022

OPGESTELD DOOR:

Herbert ter Beek

i.s.m. Jan Doorakkers van Doorakkers Advies

VOOR INFORMATIE:

**Bureau voor Economische Argumentatie**

Adres: Stad van Cahen  
Muurhuizen 104  
3811 EL Amersfoort  
Telefoon: 06 - 430 35 116  
E-mail: [info@bea.nl](mailto:info@bea.nl)  
Website: [www.bea.nl](http://www.bea.nl)



## Inhoud

<b>Voorwoord</b>	<b>1</b>
<b>1 Samenvatting</b>	<b>3</b>
Meest kansrijke segment: hoogwaardige en technische dienstverleners .....	3
Technische dienstverleners krachtige en onderbelichte economische drivers .....	7
<b>Bijlage I: overzicht gesprekspartners</b>	<b>21</b>



## Voorwoord

De voorliggende rapportage is het openbare eindrapport behorend bij het door Bureau voor Economische Argumentatie (BEA) in samenwerking met Jan Doorakkers van Doorakkers Advies uitgevoerde onderzoek naar de acquisitiekansen van de regio Drechtsteden met betrekking tot zakelijke dienstverleners.

De vraagstelling voor de verkenning van het onderzoek is als volgt:

- Van welke zakelijke dienstverleners maken de in de regio Drechtsteden gevestigde kernbedrijven in de focusclusters maritiem, logistiek en Smart industry gebruik?
- Welke van deze bedrijven zijn in de regio gevestigd en welke buiten de regio, waarbij de 'regio' op twee niveaus wordt uitgelegd:
  - De regio Drechtsteden, inclusief direct aangrenzende gemeenten als Gorinchem en Molenlanden (met kernen als Kinderdijk en Nieuw-Lekkerland).
  - De grotere regio', zijnde de regio Drechtsteden en de regio Rotterdam.
- Zijn er motieven voor de niet in de (grotere) regio gevestigde zakelijke dienstverleners, waarvan de kernbedrijven in Drechtsteden gebruik maken, om zich alsnog in Drechtsteden te vestigen en zo ja, onder welke voorwaarden?

Het voorliggende openbare eindrapport bevat de belangrijkste bevindingen en daarop gebaseerde waardering van de positie van Drechtsteden als vestigingsplaats voor zakelijke dienstverleners en de kansen van de regio om zakelijke dienstverleners aan te trekken.

Het openbare eindrapport bevat ook een beknopte weergave van de (uitkomsten van de) uitgevoerde inventarisaties. De volledige inventarisaties van relevante zakelijke dienstverleners zijn opgenomen in een uitgebreidere, vertrouwelijke rapportage die BEA ter beschikking heeft gesteld van DEAL voor intern gebruik omdat deze rapportage ook 'namen en rugnummers' van voor DEAL interessante zakelijke dienstverleners bevat.

Graag danken wij Menno Bijnagte en René Beute van DEAL voor hun begeleiding van het onderzoek en een tiental vertegenwoordigers namens in de regio gevestigde kernbedrijven voor hun toelichting op het netwerk van zakelijke dienstverleners waar hun bedrijf gebruik van maakt en hun beelden bij de voor de regio mogelijk interessante zakelijke dienstverleners en de mate waarin deze nu al in Drechtsteden vertegenwoordigd zijn.

Bureau voor Economische Argumentatie  
namens deze

Herbert ter Beek  
[herbert.ter.beek@bea.nl](mailto:herbert.ter.beek@bea.nl)





## 1 Samenvatting

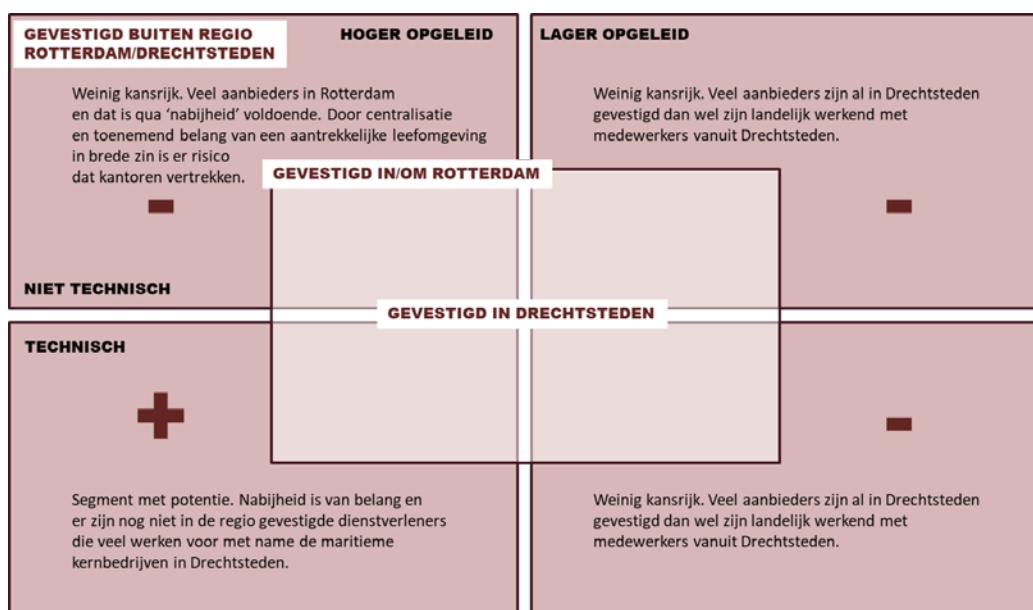
In opdracht van DEAL Drecht Cities heeft Bureau voor Economische Argumentatie (BEA) de kansen op succesvolle acquisitie van zakelijke dienstverleners door de regio Drechtsteden onderzocht. Vertrekpunt hierbij vormden de netwerken van de in de regio gevestigde kernbedrijven in de speerpuntclusters maritiem, logistiek en Smart industry. In gesprekken met deze kernbedrijven is gezien:

- Van welke zakelijke dienstverleners men momenteel gebruik maakt.
- Of deze dienstverleners in de regio Drechtsteden, of de grotere regio inclusief Rotterdam, zijn gevestigd of niet.
- Of er motieven zouden kunnen zijn voor dienstverleners om zich geheel of gedeeltelijk te vestigen in de regio Drechtsteden en zo ja, onder welke voorwaarden.

### Meest kansrijke segment: hoogwaardige en technische dienstverleners

**Geen evidente 'witte vlekken'** Het onderzoek levert op dat de kernbedrijven in de regio, met name in het maritieme cluster, voor een groot deel al gebruik maken van in de regio gevestigde zakelijke dienstverleners. Het onderzoek bevestigt voor met name de maritieme sector nog eens hoe sterk onderling verweven de bedrijvigheid in de maritieme sector is in de regio Drechtsteden en dat er belangrijke vertakkingen zijn richting allerlei soorten toeleveranciers (onder andere in de Smart industry), dienstverleners (waaronder logistieke dienstverleners) en kennispartners. Het onderzoek heeft geen evidente 'witte vlekken' in de opbouw van de relevante clusters opgeleverd, die door bedrijven van buiten de regio ingevuld zouden kunnen worden.

**Segment met potentie** Het onderzoek heeft wel opgeleverd dat de acquisitiekansen voor Drechtsteden met name gelegen zijn in de categorie zakelijke dienstverleners met een technisch profiel en voornamelijk hoger opgeleide medewerkers:



De potentie van acquisitie onder zakelijke dienstverleners met vooral **praktisch opgeleide medewerkers** (met overwegend medewerkers met maximaal mbo) is in principe niet groot. Voor zowel de technische dienstverleners (zoals installatiebedrijven, schilder- en onderhoudsbedrijven) als de niet-technische dienstverleners (schoonmaakbedrijven, cateraars, beveiligingsbedrijven e.d.) geldt, dat er in de regio een ruim aanbod is aan dienstverleners. Het gaat zowel om zelfstandige bedrijven als om nevenvestigingen van grotere concerns. De kernbedrijven geven verder aan dat zij waarde hechten aan het hebben van een vertrouwensrelatie met een dienstverlener en daarom dienstverleners die goed werk leveren niet snel zullen inwisselen. Anderzijds zijn aanbieders wat betreft de aard van de werkzaamheden wel makkelijk inwisselbaar, wat voor nieuwkomers echter ook betekent dat zij zich niet makkelijk zullen kunnen onderscheiden (behalve op tarieven).

In de categorie dienstverleners met vooral **hoger opgeleide medewerkers** is er een verschil tussen de technische en niet-technische dienstverleners:

- In het segment niet-technische dienstverleners met voornamelijk hoger opgeleide medewerkers lijken de kansen gering en zijn er daarnaast ook bedreigingen voor de regio Drechtsteden.
  - Nabijheid is doorgaans geen belangrijke eis die aan deze dienstverleners wordt gesteld en de frequentie van het contact is vaak laag.
  - Er zijn verder diverse voorbeelden van ondernemingen actief in sectoren als accountancy en juridische dienstverlening die hun vestiging in Drechtsteden (vooral Dordrecht) hebben gesloten. Bij de grotere kantoren in deze branches is veelal sprake van een centralisatietrend waarbij dienstverleners zich beperken tot kantoren in de grootste steden. Drechtsteden en Dordrecht hebben dan last van de nabijheid van Rotterdam.
  - Bij de zwakke positie van Drechtsteden in dit segment speelt ook mee dat de werknemers van deze kantoren hechten aan een aantrekkelijk leefklimaat in brede zin. Dordrecht legt het dan af tegen Rotterdam en andere steden met een uitgebreider en meer divers voorzieningenniveau (o.a. wat betreft culturele voorzieningen en hoger onderwijs) en dat geldt in sterkere mate uiteraard voor de kleinere gemeenten in de regio Drechtsteden.
- Meer kansen biedt het segment van de technische dienstverleners. De contacten tussen de technische dienstverleners en de kernbedrijven zijn vaak hechter en frequenter en het is vaker nodig om ter plekke aanwezig te zijn bij de opdrachtgever. Relevante technische zakelijke dienstverleners hebben vaak ook meer personeel en meer en grotere (neven-)vestigingen. Waar het segment niet-technische dienstverleners enkele voorbeelden oplevert van dienstverleners die vertrokken zijn uit Drechtsteden, zijn er in dit segment ook en recente voorbeelden van dienstverleners die een vestiging zijn gestart in deze regio, inclusief aangrenzende gemeenten als Gorinchem.

Vestigings-  
voorwaarden

De meeste zakelijke dienstverleners, zowel in het technische als niet-technische segment, zijn gevestigd op gemengde bedrijventerreinen. Dit heeft enerzijds te maken met het karakter van veel zakelijke dienstverleners (bij een deel is sprake van een combinatie van dienstverlening met bijvoorbeeld onderhoud en/of productie) en anderzijds met de eisen die de meeste zakelijke dienstverleners stellen. Afgemeten aan de huidige vestigingsloca-

ties en het type bedrijfsmatig vastgoed dat wordt gebruikt, lijken de meeste dienstverleners niet te hechten aan een zichtlocatie met veel allure op een hoogwaardige kantorenlocatie. Een goede (auto) bereikbaarheid en parkeermogelijkheden voor met name eigen werknemers en ook klanten lijken wel belangrijk. In een aantal gevallen kiezen vooral de kleinere bedrijven ervoor om zich te vestigen in een bedrijfsverzamelgebouw/multi tenant gebouw. Dit heeft alles te maken met het gemak van gedeelde faciliteiten en geeft flexibiliteit als het bedrijf groeit dan wel krimpt. Voor zakelijke dienstverleners met veel 'aanloop' van bezoekers, zoals uitzendbureaus, is nabijheid van een OV-voorziening wel van belang.

Een specifiek segment van zakelijke dienstverleners, zoals de accountantskantoren en de juridische dienstverleners hebben vaak wel een voorkeur voor een locatie met uitstraling in combinatie met bereikbaarheid met zowel auto als OV. Het is één van de redenen dat deze kantoren (het centrum van) Rotterdam vaak kiezen als vestigingslocatie en er bij de grotere firma's in deze branches vrijwel geen vestigingen meer aanwezig zijn in Dordrecht (uitzonderingen daargelaten, zoals de aanwezigheid van Zwartbol Advocaten in Alblasterdam).

Het huidige aanbod van Drechtsteden, met een zwaartepunt op gemengde locaties, sluit hiermee aan op de vraag van de meeste dienstverleners. Vaak is de mogelijkheid aanwezig om of een (gedeelte van een) bestaand pand te betrekken dan wel (kleinschalige) nieuwbouw te plegen. Ook het realiseren van de combinatie van kantoor- en bedrijfsruimte is op dergelijke locaties mogelijk. Dit in tegenstelling tot de 'echte' kantoorlocaties.

Uitstraling en massa door clustering?

Het laat onverlet dat de vraag relevant is of het creëren van een specifiek vestigingsmilieu voor bijvoorbeeld de in en om de regio Drechtsteden goed vertegenwoordigde engine ringsbedrijven, software- en hardware-producenten en overige ICT-dienstverleners met focus op met name de maritieme sector niet alsnog meerwaarde kan hebben. Meerwaarde voor de regio en voor de betreffende bedrijven. Het clusteren van kantoren van dienstverleners als Logic Vision (Hardinxveld-Giessendam), VMB Automation, Iv-Groep (Papendrecht), Nevesbu (Alblasterdam), Saltwater (Papendrecht), Croonwolter&dros (Dordrecht), Eekels TBI (Gorinchem), MSA-Service (Hardinxveld-Giessendam) en anderen kan resulteren in een 'engineering boulevard' met de nodige uitstraling en massa. Vanzelfsprekend is een dergelijke clustering niet af te dwingen en maar beperkt te stimuleren.

Los van het eventueel willen bevorderen van de vestigingen van de zakelijke dienstverleners rondom de focusclusters maritiem, logistiek en Smart industry, lijkt er nog veel te winnen voor de regio en de daar gevestigde bedrijven als nog meer wordt getamboereerd op de aanwezigheid in Nederland van dit (vooral) maritieme cluster. Waar vaak gewezen wordt naar Brainport in Zuidoost-Brabant en Food Valley in de Gelderse Vallei, is het maritieme cluster in brede zin (inclusief vertakkingen naar logistiek en Smart industry en met een kenniscentrum als TU Delft) wellicht met de Greenport Westland het meest complete cluster in Nederland met een zeer sterk internationaal profiel en een aanzienlijke impact in termen van werkgelegenheid.

Naast kracht bedreigingen

Dit cluster heeft echter wel te maken met enkele belangrijke bedreigingen, waarop een antwoord gevonden dient te worden:

- Een tekort aan met name 'natte' bedrijventerreinen. Het is voor de maritieme kernbe-

drijven in de regio zeer lastig zo niet onmogelijk om in de eigen regio verder uit te breiden.

- Het actuele politieke klimaat ten aanzien van de fossiele brandstoffen olie en gas. Voor een deel van het maritieme cluster is het van groot belang dat er sprake blijft van een 'level playing field' wat betreft milieuwet- en regelgeving en exportfinancieringsfaciliteiten ten opzichte van andere EU-landen.
- Een voortgaande centralisatietendens in diverse segmenten van de zakelijke dienstverlening, met als gevolg dat dienstverleners de regio Drechtsteden vaker bedienen vanuit met name Rotterdam.
- Een verdergaande accentverschuiving van het aloude paradigma 'de werknemer volgt het werk' naar 'bedrijven vestigen zich daar waar hun medewerkers graag willen wonen'.

Wat betreft het tekort aan met name 'natte' terreinen is positief dat in dit kader de provincie Zuid-Holland actief inzet op het optimaliseren van het gebruik van natte kavels. Bedrijven die geen gebruik maken van de kaders worden gestimuleerd te verplaatsen naar droge kavels. Ook wordt het compensatiebeginsel toegepast. Dit houdt in dat indien een nat bedrijventerrein wordt onttrokken, bijvoorbeeld voor woningbouw, de betreffende gemeente hetzelfde aantal hectares dient toe te voegen op een andere locatie. Het areaal natte terreinen neemt hierdoor dus niet af.

Hoger opgeleide medewerkers stellen eisen Met betrekking tot de arbeidsmarkt kan geconstateerd worden dat dit één van de belangrijkste vestigingsplaatsfactoren is van bedrijven. In de huidige overspannen arbeidsmarkt wordt deze factor alleen maar belangrijker. Het gaat dan zowel om het kunnen beschikken over voldoende aanbod als over aanbod met het juiste opleidingsniveau en de juiste opleidingsrichting. In het onderzoek is gebleken dat met name bij de technische dienstverleners een aanzienlijk deel van het personeel afkomstig is uit landen als Spanje, Italië, Roemenië en Polen. Er zijn ook diverse recruitment en uitzendbureaus die zich op dit segment van de arbeidsmarkt richten, zowel voor hoger opgeleide als middelbaar opgeleide arbeidskrachten.

Van de lager en middelbaar opgeleiden is bekend dat deze vaker in de directe omgeving van het bedrijf wonen waar men werkt. Hoger opgeleiden zoeken vaker hun woning in een sterk stedelijke omgeving en zullen bij een keuze tussen werkgevers vaker de voorkeur geven aan een bedrijf dat nabij gevestigd is of op zijn minst goed bereikbaar (OV-bereikbaarheid is voor deze werknemers steeds vaker belangrijk). Hier ligt een uitdaging voor Drechtsteden, zowel wat betreft het naar de regio halen van talent als het behouden daarvan. In het verlengde van deze uitdaging zijn de initiatieven om hoger onderwijs in technische en andere opleidingsrichtingen (terug) naar Drechtsteden te halen van groot belang.

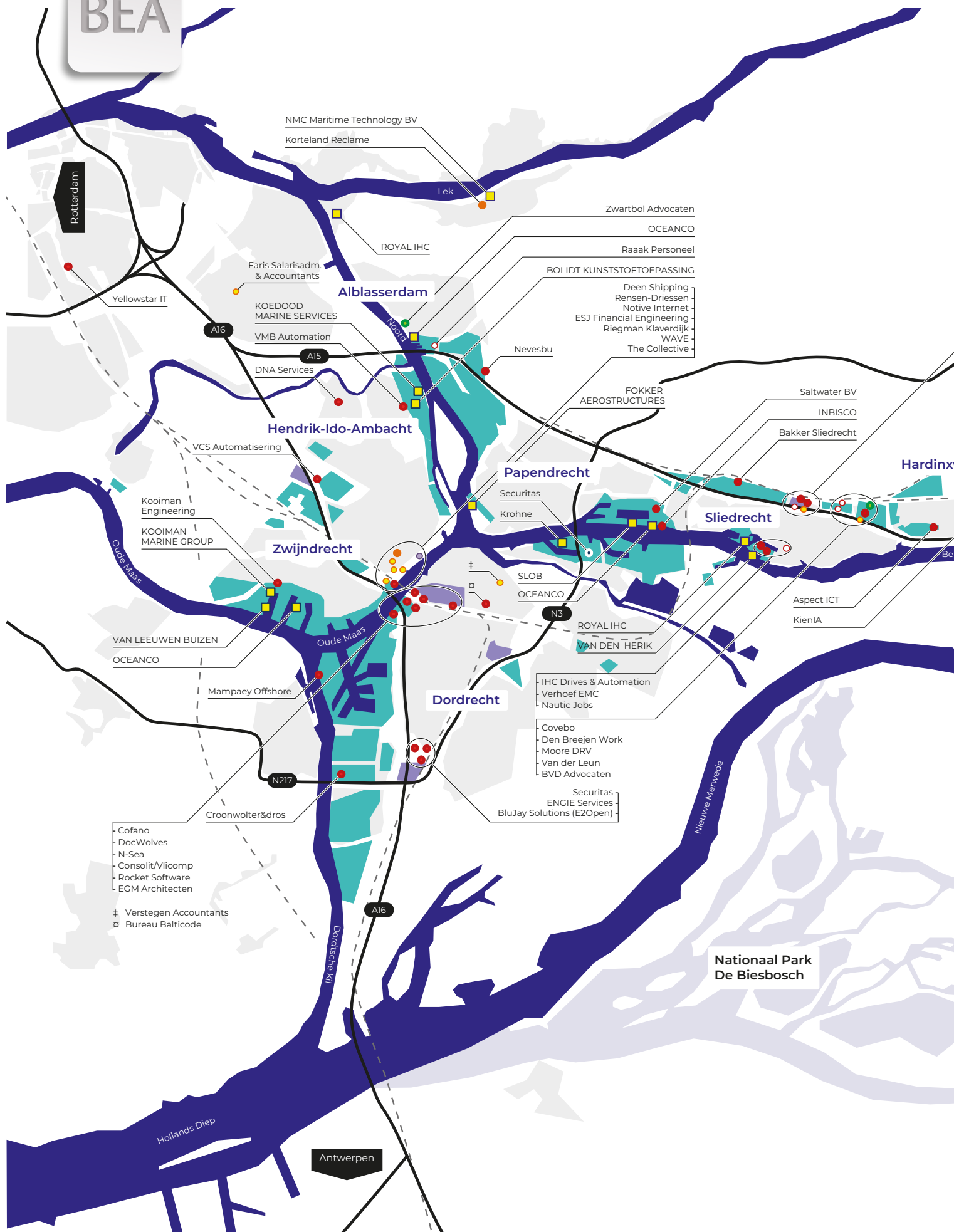
## Technische dienstverleners krachtige en onderbelichte economische drivers

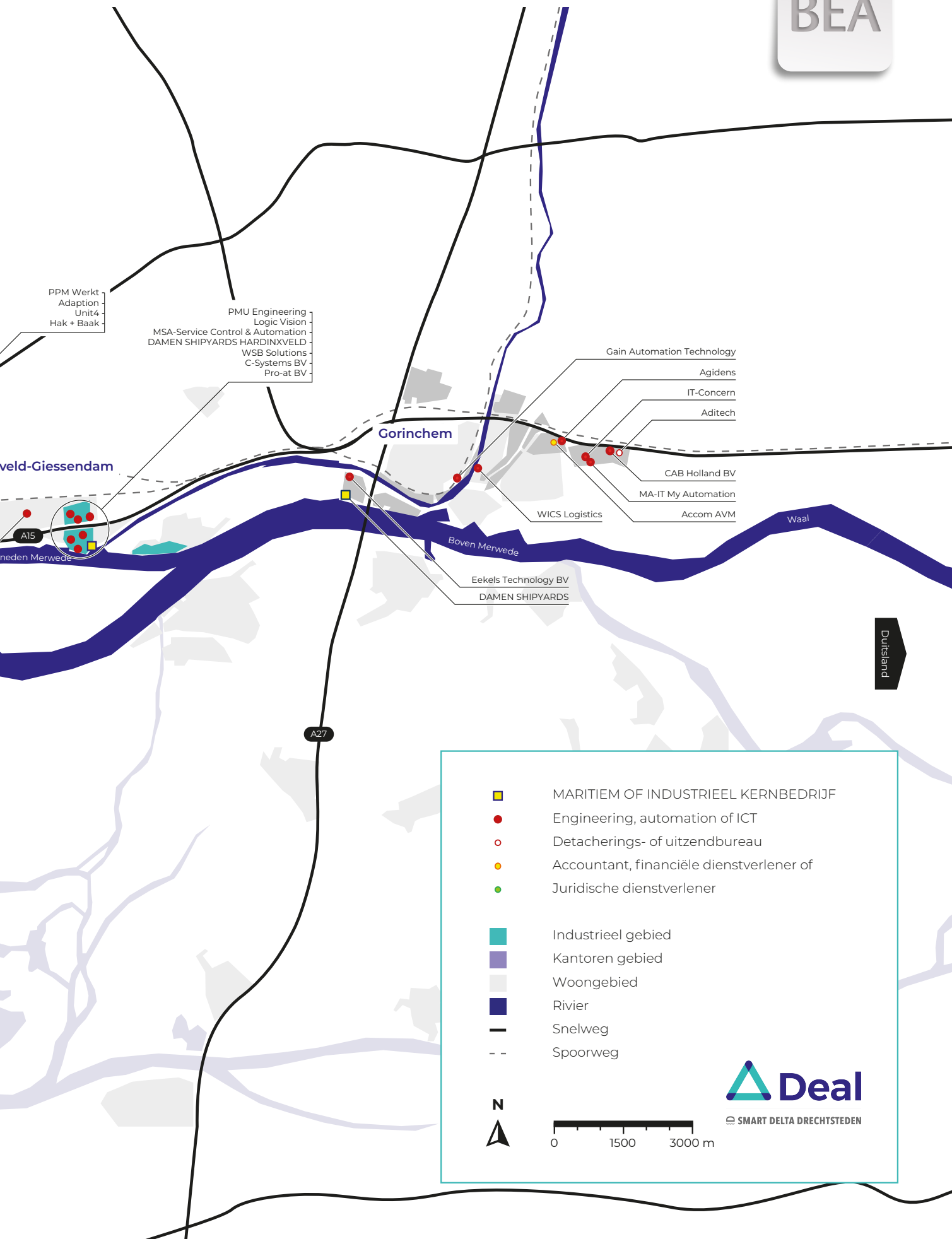
Het onderzoek heeft niet alleen opgeleverd dat er geen evidente ‘witte vlekken’ zijn in de door kernbedrijven in de regio in te schakelen zakelijke dienstverleners. Doorgaans zijn deze dienstverleners al voor een groot deel in de regio Drechtsteden gevestigd of, indien dit niet het geval is, in andere delen van de grotere regio waartoe ook Rotterdam en omstreken behoort. Dit is althans het geval voor de zakelijke dienstverleners met een technisch profiel die werken met voornamelijk hoger opgeleid personeel. Het heeft ook opgeleverd dat de in de regio gevestigde hoogwaardige en technische zakelijke dienstverleners een economische factor van groot belang vormen:

- **Werkgelegenheidseffect:** De aan deze hoogwaardige technische zakelijke dienstverleners verbonden werkgelegenheid is aanzienlijk. De totale werkgelegenheid bij deze dienstverleners is lastig hard in te schatten omdat niet voor alle relevante dienstverleners gegevens beschikbaar zijn (en indien inzicht aanwezig is in het aantal banen bij een dienstverlener, dan is vaak niet bekend hoeveel van de banen verbonden zijn aan vestigingen in Drechtsteden en hoeveel aan vestigingen elders). Het aantal geïnventariseerde banen (ruim 700 banen) bij de engineeringbureaus, automatiserings- en ICT-dienstverleners weerspiegelt naar verwachting de helft of minder van de totale werkgelegenheid in Drechtsteden bij deze dienstverleners. Het totale werkgelegenheidseffect van deze dienstverleners in Drechtsteden, inclusief Gorinchem, schat BEA op zeker 1.500 tot wellicht meer dan 2.000 banen.  
In deze werkgelegenheidsraming is het aantal engineers en dergelijke dat werkzaam is voor de maritieme en industriële kernbedrijven in de regio niet meegeteld. Diverse kernbedrijven hebben zelf engineering- en automatiseringsafdelingen die soms ook werkzaam zijn voor andere bedrijven.
- **Innovatie:** De maritieme en industriële kernbedrijven in de regio betrekken deze technische dienstverleners intensief bij het ontwerp en de ontwikkeling van hun producten en de productie daarvan. Daarnaast brengen zij hoogwaardige kennis in op thema's waar diverse kernbedrijven in de regio momenteel fors in investeren zoals verminderen van uitstoot ('zero emission') en verduurzaming in het algemeen van productieprocessen, bevorderen van efficiënte aandrijvingstechnieken en digitalisering van productieprocessen en besturingssystemen.
- **Flexibiliteit:** De technische dienstverleners dragen bij aan de door de kernbedrijven gewenste flexibele schil, in aanvulling op de ingenieurs en andere hoger opgeleide technische medewerkers die maritieme en industriële kernbedrijven zelf in dienst hebben.

De zakelijke dienstverlening, met name in het hoogwaardiger technische segment, blijkt een gedeelde specialiteit van de Drechtsteden.

Ook voor de gemeente Gorinchem geldt dat in deze gemeente veel hoogwaardige technische dienstverleners gevestigd zijn, waarvan een deel voor een belangrijk deel gefocust is op de maritieme of logistieke sector.





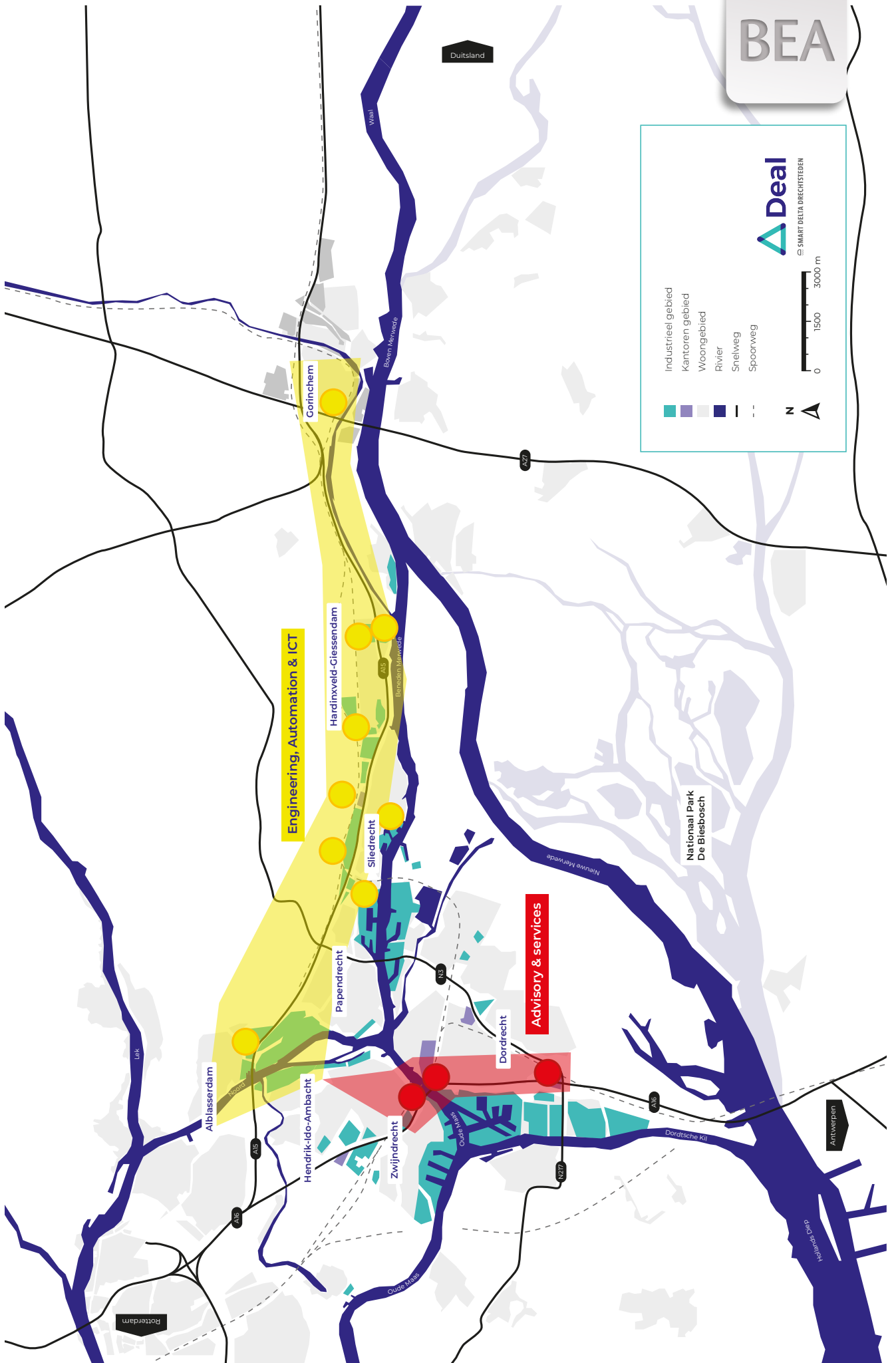
Engineering, Automation & ICT 'boulevard'

Uit de uitgevoerde inventarisaties van relevante zakelijke dienstverleners die al in de regio gevestigd zijn blijkt, dat de meeste dienstverleners gericht op engineering, automation en ICT gevestigd zijn in een zone langs de A15 die loopt van Alblasterdam via Papendrecht, Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam tot en met Gorinchem. Veel van deze dienstverleners zijn gevestigd op kantorenlocaties en gemengde bedrijventerreinen langs de A15, deels op een zichtlocatie maar vaak ook op locaties met minder uitstraling. Grote en middelgrote dienstverleners op het terrein van engineering, automation en ICT zijn onder meer Nevesbu (Alblasterdam), Saltwater Engineering BV (Papendrecht), Unit4, Adaption (Sliedrecht), Aspect ICT, Logic Vision, MSA-Service Control & Automation, KienIA Industriële Automatisering en PMU Engineering (Hardinxveld-Giessendam) en WICS Logistics, Eekels Technology BV, Gain Automation Technology, Agidens, MA-IT en IT-Concern (Gorinchem). Daarnaast zijn in de zone langs de A15 enkele grotere installatiebedrijven gevestigd, die van belang zijn voor de maritieme en industriële kernbedrijven, zoals Bakker Sliedrecht, Verhoef EMC en Van der Leun (allen in Sliedrecht).

Deze engineeringbureaus en andere technische en overige dienstverleners zijn gesitueerd in de nabijheid van de maritieme en industriële kernbedrijven in de regio Drechtsteden. Deze kernbedrijven, zoals Royal IHC, Boskalis, Damen Shipyards, Fokker Aerostructures en andere, bestaan zelf ook uit een conglomeraat van bedrijfsonderdelen met deels het karakter van zakelijke dienstverlener. De bedrijven zijn gericht op zowel productie als ontwikkeling en services. De ontwikkeling van deze kernbedrijven komt ook tot uiting in de bedrijfslocaties waarop zij gevestigd zijn. Waar bedrijfslocaties in het verleden een sterk industriële uitstraling hadden, is op diverse locaties sprake van een transformatie naar een meer op kantoren gericht vestigingsmilieu. Een voorbeeld hiervan vormt het uitgebreide terrein van Boskalis op het bedrijventerrein Ketelhaven/Oosteind in Papendrecht, waar een Maritieme Services Campus tot ontwikkeling komt:







**Central District & Amstelwijck** Een ander zwaartepunt in de regio Drechtsteden wat betreft zakelijke dienstverleners, is de zone van Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht naar Dordrecht langs de A16. Dit gebied omvat onder meer het Central District, dat aan weerszijden van de Noord is gelegen in de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht. Een andere vestigingslocatie betreft Amstelwijck A16. In deze zone is in het zuidelijke deel, in de gemeente Dordrecht, ook het segment van technische dienstverleners sterk vertegenwoordigd. In het Zwijndrechtse deel van Central District is daarnaast een concentratie te vinden van accountants, financiële dienstverleners, scheepsmakelaars en andere dienstverleners.

Ter illustratie: het kantoor van BluJay Solutions op Amstelwijck A16 in Dordrecht:



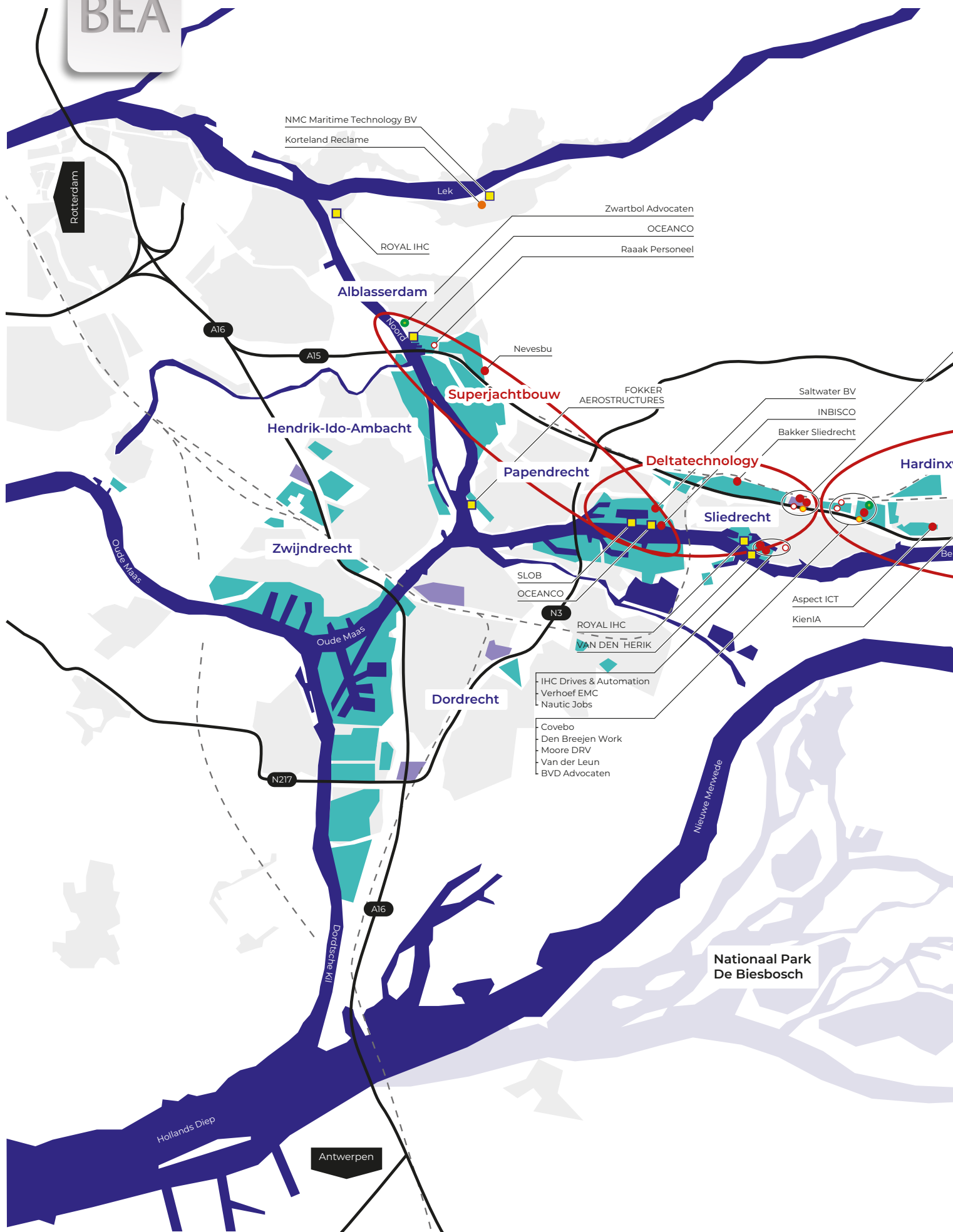
In de vooral op engineering, automation en ICT gerichte zone langs de A15 zijn ook diverse andere dienstverleners gevestigd, zoals technische uitzend- en detachingsbureaus gevestigd en facilitaire bedrijven gericht op de maritieme en industriële sector:

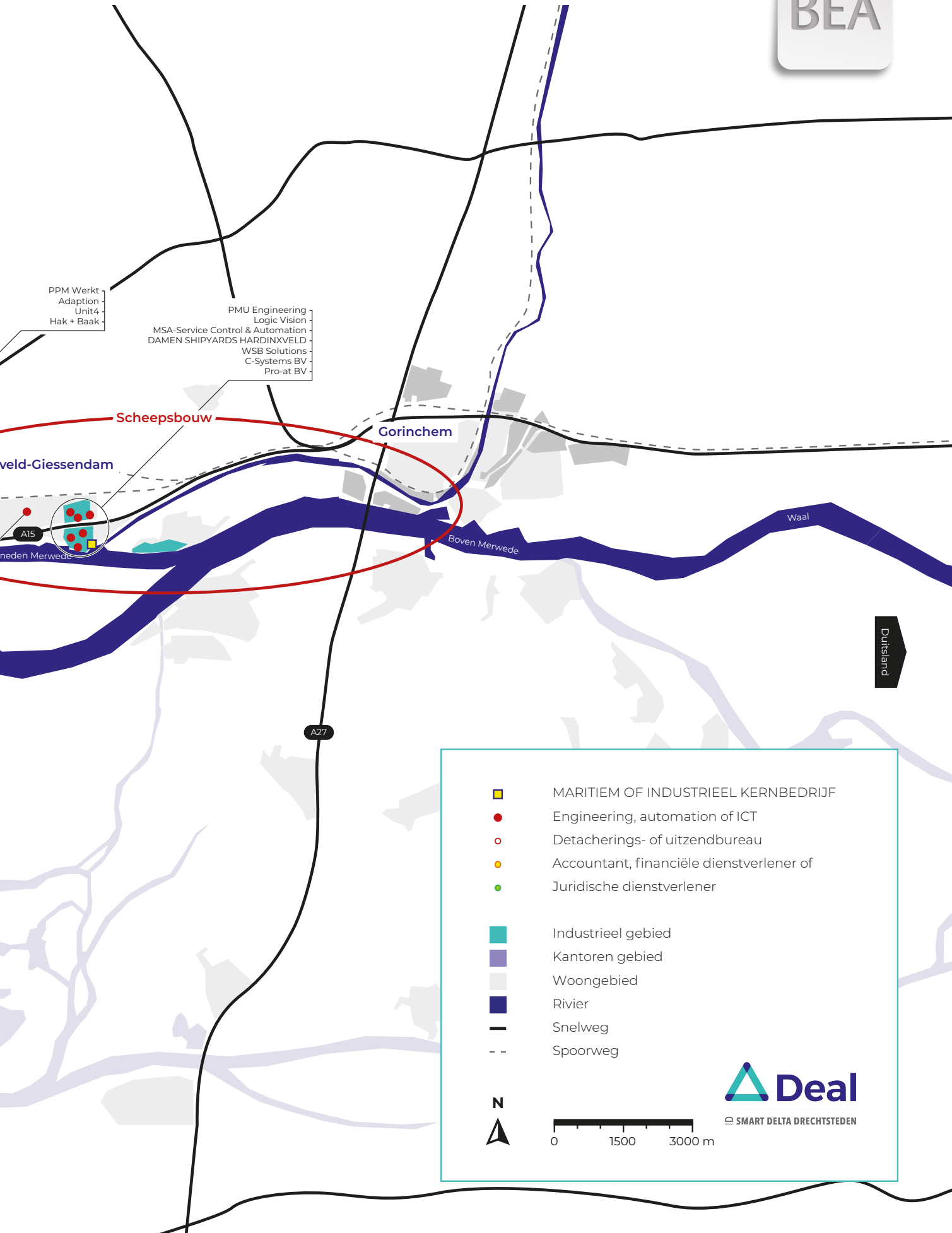
Voorbeelden van zakelijke dienstverleners in de branches van technisch uitzendwerk zijn Den Breejen Work, PPM Jobs (inmiddels Select Sliedrecht), Covebo en Nautic Jobs in Sliedrecht. De grote concentratie aan uitzendbureaus onderstrepen de moeite die de maritieme en industriële kernbedrijven hebben om voldoende en voldoende gekwalificeerde 'handjes' te kunnen mobiliseren. Het gaat dan niet alleen om technisch personeel met een opleiding op het niveau van hbo en wo maar ook om middelbaar opgeleid vakpersoneel in technische beroepen als lasser,

Ter illustratie: het kantoor van Unit4 op kantorenlocatie Stationspark in Sliedrecht:



Ook Gorinchem kent een concentratie aan engineering, automation en ICT-bureaus die voor een belangrijk deel gericht zijn op de maritieme sector, de logistiek en industriële productiebedrijven. Deels zijn deze dienstverleners gevestigd op de bedrijvenlocaties Oost I en Oost II en voor een ander deel nabij de binnenstad of op Avelingen-West.





PPM Werkt  
Adaption  
Unit4  
Hak + Baak

PMU Engineering  
Logic Vision  
MSA-Service Control & Automation  
DAMEN SHIPYARDS HARDINXVELD  
WSB Solutions  
C-Systems BV  
Pro-at BV

Scheepsbouw

Gorinchem

Veld-Giessendam

A15  
Boven Merwede

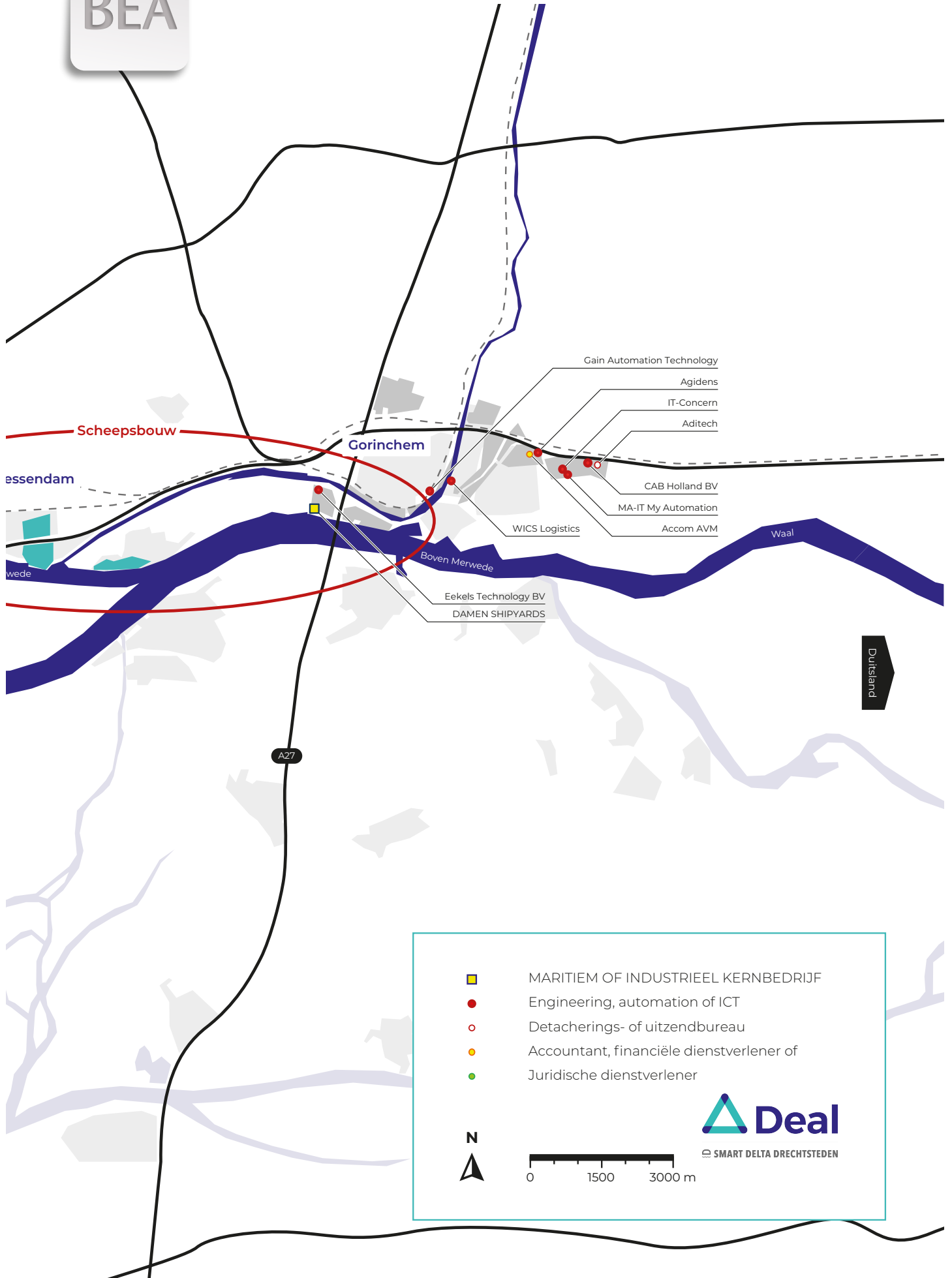
	MARITIEM OF INDUSTRIEEL KERNBEDRIJF
	Engineering, automation of ICT
	Detacherings- of uitzendbureau
	Accountant, financiële dienstverlener of
	Juridische dienstverlener
	Industrieel gebied
	Kantoren gebied
	Woongebied
	Rivier
	Snelweg
	Spoorweg

N

0 1500 3000 m

Deal  
SMART DELTA DRECHTSTEDEN

Duitsland



Westelijke helft Central District Aan de westzijde van Drechtsteden is er met name in het Central District een concentratie gevestigd van zakelijke dienstverleners. In de kantoren en bedrijfsverzamelgebouwen aan de Scheepmakerij is een grote diversiteit aan onder meer financiële dienstverleners, accountants en dienstverleners op het terrein van engineering en internet gevestigd.

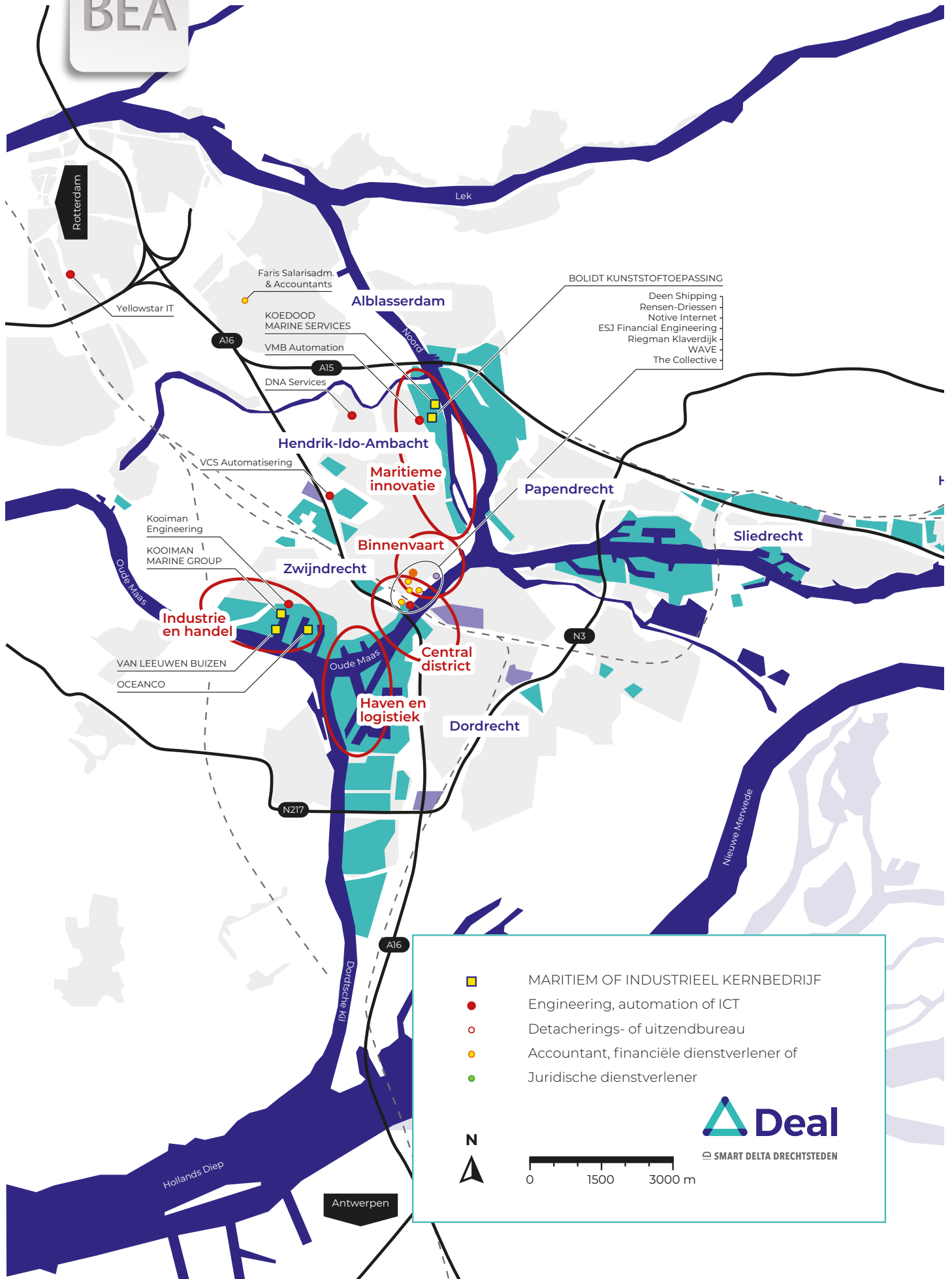
Daarnaast zijn er in dit gebied en in aangrenzende delen van de gemeente Zwijndrecht diverse op de binnenvaart gericht organisaties en bedrijven gevestigd. De op voorgaande kaart weergegeven op deze branche gerichte organisaties en bedrijven betreft slechts een kleine selectie van het grote aantal dat op deze locatie gevestigd is. Het betreft onder meer ship brokers, bevrachtingskantoren en ook brancheorganisaties als Koninklijke BNL-Schuttevaer:

Oostelijke helft Central District Op korte afstand van de concentratie zakelijke dienstverleners aan de Scheepmakerij in Zwijndrecht is aan de Dordtse zijde van de Noord eveneens een concentratie van zakelijke dienstverleners zichtbaar. Dienstverleners zijn gevestigd in kantoorgebouwen aan Wilgenbos en Laan der Verenigde Naties en, op wat grotere afstand, aan de Burgemeester de Raadsingel nabij het NS-station Dordrecht-Centraal.

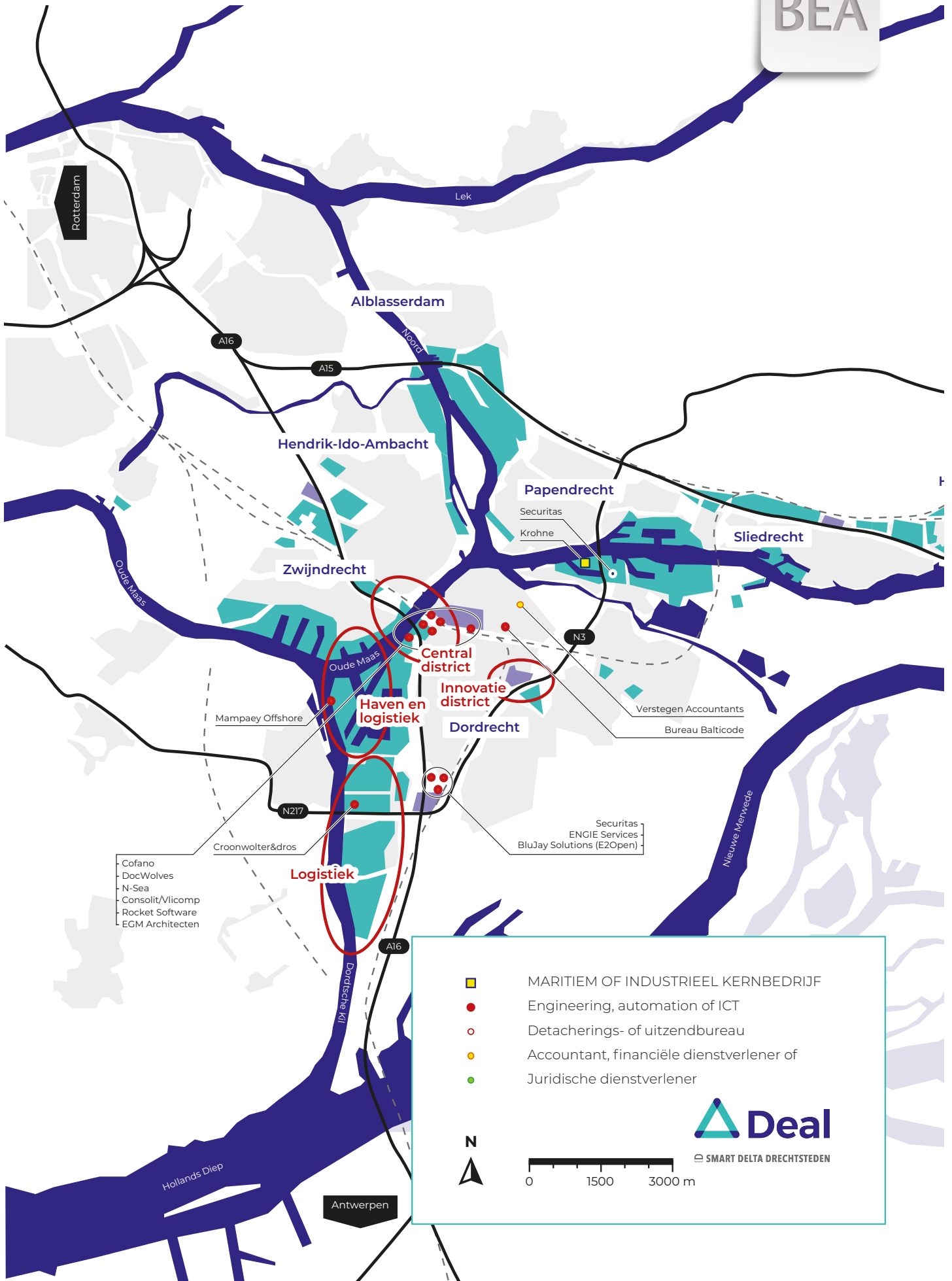
Overig aanbod in Dordrecht De kantorenlocatie Amstelwijk A16 biedt ruimte voor zakelijke dienstverleners die zoeken naar huisvesting voor grotere aantallen medewerkers. Inmiddels zijn op deze locatie onder meer Securitas, ENGIE Services en BluJay Solutions (onderdeel van E2Open) gevestigd. Specifieke huisvestingsmogelijkheden zijn er tot slot in het Innovatie District, waarin de Duurzaamheidsfabriek gevestigd is en de campusontwikkeling van Leerpark Dordrecht wordt ontwikkeld:

De Duurzaamheidsfabriek en de campusontwikkeling van Leerpark Dordrecht illustreren de breedte van het aanbod aan vestigingsmilieus in Drechtsteden. Met de diverse bedrijfsverzamelgebouwen en –kantoren waar kleinschalige en soms sterk groeiende dienstverleners een passende huisvesting kunnen vinden, zijn er ook specifieke mogelijkheden voor starters in het Innovation District.

Kwaliteit regio meer uitdragen ('push & pull') Het aanbod aan vestigingsmogelijkheden voor uiteenlopende typen zakelijke dienstverleners in Drechtsteden is in deze zin breed. Het aanbod faciliteert de behoefte aan bedrijfsruimte voor dienstverleners die in de regio zelf zijn ontstaan, soms met een lange historie en vaak ook van recenter opgericht. Het aanbod kan echter ook een eigen aantrekkingskracht uitoefenen op dienstverleners van buiten de regio en vanuit het buitenland. Met name de vestigingsmilieus in het Central District en op Amstelwijk A16 zijn goed verbonden met de stad Rotterdam als internationale trekker en zij bieden buitenlandse dienstverleners een vestigingslocatie die centraal gelegen is in de driehoek Rotterdam, Antwerpen en Roergebied.







- Cofano
- DocWolves
- N-Sea
- Consolit/Vlicomp
- Rocket Software
- EGM Architecten

<span style="color: yellow;">■</span>	MARITIEM OF INDUSTRIEEL KERNBEDRIJF
<span style="color: red;">●</span>	Engineering, automation of ICT
<span style="color: red;">○</span>	Detacherings- of uitzendbureau
<span style="color: orange;">●</span>	Accountant, financiële dienstverlener of
<span style="color: green;">●</span>	Juridische dienstverlener

N  
↑

0    1500    3000 m

**Deal**

SMART DELTA DRECHTSTEDEN

Voor DEAL bieden de kenmerken en kwaliteit van deze vestigingsmilieus kansen om niet alleen te richten op de vraag naar bedrijfsruimte van dienstverleners die door de maritieme en industriële kernbedrijven naar Drechtsteden worden getrokken ('pull') maar ook op dienstverleners uit andere delen van Nederland of het buitenland die zoeken naar een centraal gelegen locatie in Noordwest-Europa met een hoogwaardig technologisch profiel op korte afstand van de stad Rotterdam met zijn internationale profiel en woon- en leefklimaat. De aanwezige en nog verder te ontwikkelen kwaliteiten van de regio kunnen actief worden uitgedragen naar bedrijven in landen van waaruit signalen zijn ontvangen dat maritieme en maritieme bedrijven dan wel bedrijven in de smart industry zoeken naar expansiemogelijkheden in het noordwestelijk deel van de Europese Unie. Dit kunnen bijvoorbeeld bedrijven zijn uit non-EU-landen als Turkije en na uittreding uit de Europese Unie ook het Verenigd Koninkrijk of EU-landen als Finland van waaruit bedrijven zoeken naar een goed bruggenhoofd richting het noordwestelijk deel van de EU.

\*\*\*

## Bijlage I: overzicht gesprekspartners

Ten behoeve van het voorliggende onderzoek zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers namens de volgende ondernemingen:

<b>Bedrijf</b>
Oceanco
Boskalis
Royal IHC
Van den Herik-Sliedrecht
MAAT
Koedood Dieselservice
Iv-Groep BV
VMB Automation BV
Van Leeuwen Buizen

\*\*\*



**Bureau voor Economische Argumentatie**

Stad van Cahen, Muurhuizen 104  
3811 EL Amersfoort

t 06 - 43 03 51 16  
e [info@bea.nl](mailto:info@bea.nl)  
i [www.bea.nl](http://www.bea.nl)